

رام-۲

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دوم فروردین

دوم فروردین بیش از هرچیز زادروز مردانی نامدار است و در ضمن سالگرد مرگ چند چهره‌ی مهم تاریخی هم هست. از همه مهمتر هارون‌الرشید است که در این روز به سال ۱۸۸ در توس درگذشت و به همین خاطر بزرگان خراسانی مراسم دید و بازدید نوروزی‌شان را گرمتر از همیشه برگزار کردند و در آن میان به رایزنی پرداختند تا امین (ولیعهد قانونی) را براندازند و برادر ناتنی‌اش مأمون که مادری ایرانی داشت را به جایش بر نشانند.

ورود سفیران شارلمانی به درگاه هارون‌الرشید (سال ۱۶۵ هجری خورشیدی)، اثر یولیوس کوکرت (۱۲۶۳)

اگر دوم فروردین سال ۱۸۸ به چرخشی در سیاست دولت عباسی و غلبه‌ی سیاست ایران‌شهری بر خلافت دمشق دلالت می‌کرد، بیش از هزار و صد سال بعد چرخش دیگری را در همین روز داریم که به رویگردانی از سیاست مدرن و پافشاری به همین سیاست سنتی مربوط می‌شود. در دوم فروردین ۱۳۰۳ مجلس شورای ملی می‌خواست تغییر نظام حکومتی از پادشاهی به جمهوری را اعلام کند، اما گروهی از مردم با سازماندهی روحانیون و بازاریان در اعتراض به این کار گرداگرد مجلس تظاهرات خشونت‌آمیزی ترتیب دادند و هرچند با سرکوب تندخویانه‌ی شهربانی و هواداران سردار سپه روبرو شدند، اما در نهایت موفق شدند جلسه را به هم بزنند. چنین می‌نماید که رضا خان از همین جا دست از ایده‌ی جمهوری شست و هوادارانش هم پس از آن او را در کسوت شاهی تازه دیدند، و نه رئیس جمهوری مدرن، چنان که خود می‌خواست.

بخشهایی دیگر از تاریخ معاصر ما ذیل همین چرخش اخیر قرار می‌گیرد. چنان که در همین روز به سال ۱۳۴۲ نیروهای امنیتی به مدرسه‌ی فیضیه حمله بردند و طلبه‌های مقیم آنجا را مورد ضرب و شتم قرار دادند، و نزدیک بیست سال بعد در دوم فروردین ۱۳۶۱ بود که در جریان جنگ ایران و عراق عملیات فتح‌المبین آغاز شد. برای این که نقاط اوج و افول آمریکا را هم در نظر داشته باشیم، این را هم بگوییم که در دوم فروردین ۱۳۰۴، تقریباً همزمان با تثبیت نظام آموزشی مدرن در ایران و راه یافتن نظریه‌ی تکامل به کتابهای درسی، آمریکایی‌ها قانونی گذراندند و تدریس تکامل در ایالت تنسی را ممنوع کردند!

در این روز چند رخداد حقوقی جالب توجه هم واقع شده که برخی خوب و برخی طنزآمیز است. مثلاً در همین روز به سال ۱۰۰۹ کلنی ماساچوست در آمریکا ورق بازی و تخته نرد را ممنوع کرد! دو و نیم قرن بعد نوبت به جبران مافات رسید. در نتیجه در دوم فروردین ۱۲۵۱ ایالت ایلینویز نخستین جای آمریکا شد که در آن

برابری شغلی میان زن و مرد قانونی شد. درست یک سال بعدش شورای اسپانیایی پورتوریکو قوانین بردگی را لغو کرد اما یک قرن دیگر باید طول می کشید تا استفاده‌ی افراد غیر متأهل از وسایل ضدبارداری قانونی شود و این اتفاقی بود که در سوم فروردین ۱۳۵۱ بالاخره در آمریکا افتاد.

الغ بیک گورکانی

آنتونی وان دیک

مجموعه‌ای از رخدادهای تلخ و شیرین دیگر هم در این میان در همین روز رخ داده‌اند. مثلاً در چنین روزی به سال ۱۱۶۳ بودای زمردین هم با طی مراسمی به وات فرا کاو در تایلند برده شد و این منطقه را به مرکز مهمی در کیش بودایی تبدیل کرد. در دوم فروردین ۱۲۸۵ اولین مسابقه‌ی راگی بین‌المللی بین فرانسه و انگلیس در پاریس برگزار شد. ده سال بعد در دوم فروردین ۱۲۹۵ یوآن‌شی‌کای امپراتور چین از قدرت کناره گرفت و جمهوری در این کشور اعلام شد. چهار سال بعد در سوم فروردین ۱۲۹۹ پان‌ترکها در شهر شوشی قره‌باغ ارمنی‌ها را کشتار کردند و این یکی از اولین عملیات بزرگ پان‌ترکها در قلمرو آران بود. ربع قرن بعدتر (۱۳۲۴) نخستین

اتحادیه‌ی عربی با پشتیبانی دولتهای استعمارگرِ پیروز در جنگ جهانی دوم، در قاهره شکل گرفت و به این ترتیب مفهوم سیاسی تازه و نوظهوری به ادبیات بین‌الملل افزوده شد که امروز مدعی تاریخ ایران زمین است، اما در واقع هفتاد سال بیشتر عمر ندارد. در سوم فروردین ۱۳۷۱ کمونیسم در آلبانی فرو پاشید و سال پیش (۱۳۹۵) در همین روز سه عملیات انتحاری در بروکسل به مرگ ۳۷ تن و زخمی شدن ۳۱۶ تن منتهی شد.

به عنوان حسن ختام این را هم بگویم که سوم فروردین در ضمن سالگرد چند اختراع مهم هست هست. در همین روز در ۱۳۳۹ آرتور لئون شاولو لیزر را به عنوان اختراعی به اسم خود ثبت کرد و در همین روز در ۱۳۷۲ شرکت اینتل تراشه‌ی رایانه‌ی پنتیوم را به بازار عرضه کرد. سوم فروردین روز جهانی آب هم هست. نامدارانی که در این روز زاده شدند عبارتند از: الغ بیک نوه‌ی دانشمند تیمور لنگ (۷۷۳)، آنتون وان دیک نقاش نامدار هلندی (۹۷۸)، توماس کراوفورد مجسمه‌ساز که مجسمه‌ی آزادی را ساخت (۱۳۹۳) و نظار قبانی شاعر (۱۳۰۲). ملا محمد باقر شفتی، روحانی بانفوذ و مستبد اصفهانی (۱۲۲۳)، استاد حسین کاشی‌پز از واپسین استادان کاشی‌گری سنتی (۱۳۴۱) و شوشا گوپی خواننده (۱۳۸۷) هم در این روز از دنیا رفتند.

ملا محمدباقر شفتی

استاد حسین کاشی‌پز (خاک‌نگار)

شمسی عطار (شوشا گوپی)